

nalezneme nyní ve 4. svazku Mayrhoferova Handbuch für den politischen Verwaltungsdienst, 5. vydání 1898, (autoři jsou Heidlmaier a Förster), nač při této příležitosti upozorňujeme. *Prof. Henner.*

Dr. Paul Fredericq: Corpus documentorum inquisitionis haereticae pravitatis Neerlandicae (Verzameling van stukken betreffende de pauselijke en bisschoppelijke inquisitie in de Nederlanden). Gent a Haag I., 1889; II. 1896; IV., 1900. — *Týž: Geschiedenis der inquisitie in de Nederlanden tot aan hare herinrichting onder keizer Karel V.* Tamže I., 1892; II., 1897.

Fredericq Pavel jest Vlám, profesor dějin na universitě Gentské, nadšený bojovník za práva vlámská, muž světového rozhledu, spisovatel velmi plodný, historik střizlivý a svědomitý.

Jeho četné spisy nezasahují ovšem v první řadě do právních dějin, nemohou ale právním historikem býti potud opomenuty pokud zanášejí se dějinami inkvisice proti kacířům v Nizozemsku. Neznáme země, která by se honositi mohla tak důkladně připravovanými dějinami inkvisice, jako Nizozemsko, a to hlavně spisovatelskou činností Fredericqovou a spoluprávníostí jeho žáků, jimž Fredericq jest vzorným průvodcem na poli literárním. Vlastních dějin inkvisice vyšly dosud dva svazky shora naznačené.

První svazek (str. 114.) věnován církevnímu stihání kacířů v Nizozemsku v 11., 12. a 13. stol. pilně zřetel bera k všeobecným základům inkvisice, kdežto 2. díl (str. 195.) zabývá se inkvisicí ve 14. století. Ostatní části dosud nevydané podati mají dějiny inkvisice až do 16. stol.

Aby pro tyto dějiny získán byl základ co nejširší a nejspolehlivější, podnikl Fredericq vydávati shora naznačené Corpus jakožto snůšku nejrozmanitějších pramenův a zpráv čerpaných z nejrůznějších konců světa, z nichž veliké množství dosud tiskem vydáno nebylo. První díl (str. XXXIX a 640) obsahuje léta 1025—1520 a jest doplněn dílem druhým (str. XXII a 411) donášejícím materiál z let 1077—1518; třetí díl dosud nevydaný má býti opětně věnován doplňkům svazků předchozích i má přinést všeobecný rejstřík všech tří prvních dílů; čtvrtý díl (str. XXXIX a 553) roku 1900 vydaný před svazkem třetím obsahuje léta 1514—1525 (23. září). Každý jednotlivý kus jest podán jazykem původním i opatřen jest regestem.

Právě toto Corpus poskytuje i právníku rozmanité opory pro otázky týkající se zejména církevního trestního práva i procesu proti kacířům.

Jinou ještě pozoruhodnou okolnost sluší vytknouti: při přípravných pracích ke Corpus jest Fredericq podporován členy praktických cvičení v historických vědách odbývaných za jeho vedení na Gentské universitě; za tuto činnost vyznačení jsou žáci jeho též na veškerých svazcích jako jeho spolupracovníci, i uvádějí se jejich jména ve zvláštním seznamu.

Fredericq takto povzbuzuje vhodně literární činnost svých žáků, z nichž někteří na poli dějin inkvisice a kacířského hnutí cenná díla již napsali, což zejména platí o příliš záhy zemřelých spisovatelích Mulderovi a Frederichsovi. Tímto způsobem přispěl Fredericq též prakticky k rozluštění otázek jak praktická cvičení (semináře) při universitách mohou býti řízena, kteroužto otázku co do věd historických stopoval bedlivě na svých cestách po Ně-

mecku, Francii, Škotsku, Anglii, Holandsku a Belgii, o čemž podává zprávy ve svém r. 1899 vydaném spisu: *L'enseignement supérieur de l'histoire* (v Gentu a v Paříži) na základě pojednání dříve již jednotlivě publikovaných. Tím stává se spis tento i pro právníky zajímavým v dobách, kdy otázka po reorganisaci právnických seminářů stala se předmětem nejrůznějších úvah. — Prejeme Fredericqovi, aby dílo tak šťastně započaté mohl brzy též šťastně skončiti.

Prof. Henner.

Archiv für katholisches Kirchenrecht. (Begründet von Ernst Freih. von Moy de Sons; fortg. von Friedrich H. Vering; herausg. von Dr. Fr. Heiner.) 80. Band. (3. Folge, 4. Band.) Mainz, (Franz Kirchheim) 1900.

Z pojednání budtež vytknuta: Sägmüller: Die Geschichte der Congregatio Concilii vor dem Motuproprio »Alias nos nonnullas« vom 2. August 1564 (str. 3—17); doplňuje zprávy podané A. Hackenbergem v práci: Zu den ersten Verhandlungen der S. Congregatio cardinalium Concilii Tridentini interpretum (1564—1565) ve Festschrift zum eilfhundertjährigen Jubiläum des deutschen Camposanto in Rom (1897), i doplňuje nejnovější monografii o zmíněné kongregaci: R. Parayre, La sainte Congrégation du Concile. Son histoire — sa procédure — son autorité (Paris 1897). — Karl Holder dokončuje na str. 18—33 práci započatou v ročníku 79.: Ein Traktat des Propstes Peter Schneuwly († 1597) in Freiburg über das Verhältniss von Kirche und Staat. — Alfred von Halban: Über die Verwendung von Gemeindevermögen für kirchliche Zwecke (str. 34—49) posuzuje judikaturu rakouského správního soudního dvoru, pokud se tkne věnování obecního jmění účelům církevním a přichází k důsledku, že § 35. zákona ze dne 7. května 1874, č. 50 ř. z. osvobodil místní obce od povinnosti přispívati na potřeby katolických farních obcí, které samy v případě potřeby mohou vypsat dávky pro účele církevní; místní obce že nemohou trvale převzít povinnosti farních obcí, že však mohou ve výjimečných případech ze svého jmění poskytnouti podpory pro účele církevní nepoškozují-li tím finanční zájmy své vlastní a neodcizují-li tím obecní jmění účelům ryze obecním. — Fr. Gillmann (Die Resignation der Benefizien, str. 50—79, 346—378, 523—569, 665—708 neukončeno), podrobuje nauku o resignaci na beneficia po stránce historicko-dogmatické novému prozkoumání probral dosud pojem označení a rozdíly resignace, pak jednoduchou resignaci co do předmětu a podmětu jejího, co do svolení církevních představených a co do formy i jejích účinků. Z resignací podmíněných podal dosud resignatio in favorem tertii. — Mikuláš Hilling (Die bischöfliche Banngewalt, der Archipresbyterat und der Archidiakonats in den sächsischen Bistümern, str. 80 až 114, 323—345, 443—468, 645—664, nedokončeno) povzbuzen byv prací Alfreda Schrödera, Entwicklung des Archidiakonats bis zum 11. Jahrhundert (Augsburg 1890) a J. B. Sägmüllera, Die Entwicklung des Archipresbyterats und Dekanats bis z. Ende des Karlingerreiches (Tübinger Universitätsprogramm 1898) chce vysvětliti vznik archipresbyteratu a archidiakonatu v biskupstvích saských, vycházejí ze správné zásady, že se jen tenkrátě doděláme jistých výsledků, věnujeme-li svou pozornost vývoji jednotlivých institutů v určitých územích, ježto místní a časové poměry všude měly rozhodující vliv. Odtud